

Α. ΔΟΥΜΑ (ΥΙΟΥ)

ΑΝΤΩΝΙΝΑ

[Συνέχεια]

Οι δύο παίζονται έτελειώσαν τὸ παιγνίδιον τοῦ πικέτου, ὁ ταγματάρχης ἔλαβε τὸν πῖλόν του, καὶ ἡτοιμάσθησαν νὰ πέλθωσιν.

— Πάτερ μου, εἶπεν ἡ Λαυρεντία, ὁ κύριος Δωμῶν ἐρωτᾷ, ἐὰν αὐρίον θὰ ἰπεύσωμεν.

— Βεβαίως.

— Λοιπὸν εἰς τὰς ὁκτώ, εἶπεν ὁ Δωμῶν, θὰ ἔλθω νὰ σὰς πρκαλῶ, ταγματάρχᾳ.

— Θὰ εἴμεθα ἑτοιμοί.

Αἱ δύο οἰκογένειαι, ἀποχιρετίσασαι ἀλλήλας, ἀπεχωρίσθησαν.

Ὁ Γουσταῦος ἀνῆλθεν εἰς τὸν θάλαμόν του, κείμενον ὑπεράνω τοῦ κοιτῶνος τοῦ Ἐδμόνδου, καὶ ἀνέφξε τὸ παράθυρόν του.

Παρετήρησεν ἀπομακρυνομένους τὸν κύριον Δεμορτῶν, τὴν σύζυγόν του καὶ τὴν θυγατέρα του, βαδίζουσιν ὀπισθεν αὐτῶν, μόνην, ὡς συνέβαινεν αὐτῷ συχναίως.

Εἶδε τὴν Λαυρεντίαν στρεφομένην καὶ παρατηροῦσαν πρὸς τὴν οἰκίαν τῆς κυρίας Δεπερέ.

Ἐκλείσσε τὸ παράθυρόν του.

— Πρέπει νὰ γράψω εἰς τὴν Νισσέτταν, εἶπε καθ' ἑαυτόν.

Καὶ τῶνόν τι ἐκάθησε πρὸ μιᾶς τραπέζης, ἔλαβε κάλαμον καὶ ἡτοιμάσθη νὰ γράψῃ.

Ἀλλὰ, πρὶν ἢ χαράξῃ ἐν στοιχεῖον, ἀφῆκε τὴν κεφαλὴν του νὰ καταπέσῃ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς του, ἐνῶ ὁ κάλαμος ἔμεινεν ἀδρανὴς ἐν τῇ δεξιᾷ του.

Ἀναμφιβόλως ἐσυλλογίζετο τί ἔμελλε νὰ γράψῃ, καίτοι ἄλλοτε αἱ λέξεις ἤρχοντο μόναι.

Δυνατὸν ἐπίσης νὰ μὴ ἐσυλλογίζετο τοῦτο.

Μετὰ σκέψιν ἐνὸς τετάρτου ἔγραψεν :

«Νισσέττα μου καλή, ἔλαβον τὴν ἐπιστολήν σου τὴν πρῶϊαν ταύτην, καί...»

Ἐσταμάτησεν ἐκ νέου, ἀλλ' ἤδη ἡ γέρθη καὶ μεταθὰς ἀνέφξε τὸ παράθυρον, παρετήρησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν ὁδόν, πρὸς τὸ μέρος, δι' οὗ ὁ κύριος Δεμορτῶν ἐπανήρχετο οἰκαδε.

Ἡ ὁδὸς ἦτο ἔρημος.

Ὁ Γουσταῦος ἐπανεκάθησε καὶ ἀνέγνω ἐκ νέου τὴν ἐπιστολήν τῆς Νισσέττας, ὡς εἰ εἶχεν ἀνάγκην τοῦτου διὰ νὰ ἴδῃ τί ἔμελλε νὰ τῇ γράψῃ. Εἶτα, ἀναλαβὼν τὸν κάλαμον, ἐξηκολούθησεν :

«Καὶ ἀπαντῶ ἀπόψε, μετὰ ὥραϊαν ἐσπερίδα, ἣν διήλθομεν μετὰ τοῦ Ἐδμόνδου, ἐγεθέντος τὸ πρῶτον σήμερον, τῆς μητρὸς του, τῆς συζύγου του, ἐνὸς γέροντος κυρίου καὶ μιᾶς γραίας κυρίας, οἱ ὅποιοι εἶναι γείτονες ἡμῶν καὶ ἔρχονται

καθ' ἐκάστην νὰ ἐπισκέπτονται τὸν ἀσθενῆ μας».

Ἀρὰ γε τυχαίως ἢ ἐκουσίως παρέλιπε νὰ αναφέρῃ ὅτι ὁ γέρον οὗτος κύριος καὶ ἡ γραία κυρία εἶχον ὥραϊαν θυγατέρα ;

Ἐγένετο κατὰ τύχην ἀναμφιβόλως· διότι πρὸς τί νὰ κρύψῃ τοῦτο ἀπὸ τὴν Νισσέτταν ;

Ὅτε ὁ Γουσταῦος ἔγραψε τὴν φράσιν, ἣν εἵπομεν ἀνωτέρω, θὰ ἠδύνατό τις νὰ πιστεύσῃ ὅτι δὲν θὰ ἔγραφε περισσότερον· διότι, ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσῃ, διεσκέδασε κάμνων στιγμὰς διὰ τοῦ καλᾶμου τοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου τῆς τραπέζης, ἐφ' ἧς ἔγραφεν· ἐκεῖνος δέ, ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ κατορθώσῃ τὴν ἐξακολούθησιν τῆς ἐπιστολῆς του προσεκτικῶς, ἐφαίνετο καταβάλλων μεγίστην προσοχὴν νὰ κάμνῃ καλῶς τὰς στιγμὰς ταύτας ἐν ἴσῃ ἀποστάσει τὰς μὲν ἀπὸ τῶν δέ.

Αἶφνης ἔσυρε τὸν δάκτυλον ἐπὶ τῶν στιγμῶν τούτων, τὰς ἐξήλειψε καὶ ἐπανήρχετο γράφων :

«Ἐχομεν πάντοτε καλὸν καιρὸν ἐδῶ, εἰμὶ δὲ βέβαιος ὅτι, καθ' ἣν ὥραν σοῦ γράφω, βρέχει ἐν Παρισίοις, ἐνῶ ἡμεῖς ἔχομεν οὐρανὸν κατὰστικτὸν ὑπὸ ἀστέρων».

Προδήλως ὁ νοῦς τοῦ Γουσταῦου ἦτο ἀλλαχού· διότι εἶχε γράψῃ τὰς δύο τελευταίας γραμμὰς σχεδὸν μὴ βλέπων τὸν χάρτην καὶ διότι ἡσθάνετο ὅτι ὤφειλε νὰ γράψῃ τι. Ἀλλὰ κατὰ τί ἠδύνατο νὰ ἐνδιαφέρῃ τὴν Νισσέτταν, ἐὰν ὑπῆρχον ἀστέρες ἐν Νικαίᾳ, ἐνῶ ἔβρεχε πιθανῶς ἐν Παρισίοις ; Ὁ Γουσταῦος ἐνόησεν ἀναμφιβόλως τοῦτο, διότι ἔλαβεν ἕτερον φύλλον χάρτου καὶ ἡτοιμάσθη νὰ γράψῃ ἐτέραν ἐπιστολήν· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ νέου τούτου φύλλου μίαν μόνην ἔγραψε λέξιν, ἡ δὲ λέξις αὕτη ἦτο :

«Δεσποινίς.»

Ἀλλ' ἐνῶ ἔμελλε νὰ ἐξακολουθήσῃ, ἐσταμάτησεν καί, συμπτύσσων τὸ φύλλον τοῦτο τοῦ χάρτου ἐν τῇ χειρὶ, ἔριψεν αὐτὸ εἰς τὴν ἐστίαν, λέγων :

— Ἐλα, εἰμὶ τρελλός !

Καὶ ἐπανελάβε τὴν ἐπιστολήν, ἣν εἶχεν ἀρχίσει διὰ τὴν Νισσέτταν :

«Ἐν μόνον ποθῶ ἐδῶ, ἐξακολούθησεν, ἀφοῦ ἀνέγνωσεν ὅτι εἶχε γράψῃ ἤδη, ἐπειδὴ δὲν το ἐνεθυμεῖτο πλέον, σέ, Νισσέττα μου καλή, σέ, τὴν ὁποίαν συλλογίζομαι ἀδιαλείπτως, καὶ ἦτις, τὸ ἐλπίζω, συλλογίζεσαι ὀλίγον ἐμέ. Εὐθὺς ὡς ὁ Ἐδμόνδος εὗρεθῇ ἐντελῶς ἐκτὸς κινδύνου, θὰ ἐπανέλθω εἰς Παρισίους, καὶ δὲν ἔχω ἀνάγκην νὰ σοι εἰπῶ ποῦ θὰ δράμω ἄμα φθᾷς. Πρέπει νὰ στενοχωρῶσαι πολὺ, πτωχή μου κόρη, ὁ χειμὼν εἶναι τόσο κατατηρῆς ἐν Παρισίοις ! Ἀλλ' ἔσο ἡσυχος, ὁ χωρισμὸς οὗτος δὲν θὰ διαρκέσῃ πολὺ, καὶ δὲν θὰ χωρισθῶμεν πλέον.

«Δέν σοι γράφω περισσότερα, διότι ἡ ὥρα τοῦ ταχυδρομείου μὲ βιάζει· ἀλλ' ἡ προσεχὴς μου ἐπιστολὴ θὰ ἔχῃ τέσσαρας σελίδας.»

Ὁ Γουσταῦος εἶχε γράψῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο μέρος μετὰ ταχύτητος, ἀ-

ποφασιστικῆς, οὕτως εἶπεῖν, καὶ ὡς εἰ ἐφοβεῖτο μὴ τις ἀνακόψῃ αὐτὸν πάλιν ἐν τῷ γράφειν.

Ἀλλὰ διατί, γράφων τὴν δεκάτην τῆς ἐσπέρας, ἔλεγεν ὅτι ἡ ὥρα τοῦ ταχυδρομείου τὸν ἐβίαζεν ;

Ἦτο ἡ πρώτη φορά, καθ' ἣν ὁ Γουσταῦος ἐψεύδετο πρὸς τὴν Νισσέτταν, καὶ τίς οἶδεν ἐὰν τοῦτο ἦτο τὸ μόνον ψεῦδος ἐν τῇ ἐπιστολῇ του ;

ΚΔ

Ἡ φύσις, προνοητικὴ ἐν πᾶσιν, ἐπέτρεψεν ὅπως ὁ ἀναρρωνύων ἀσθενὴς εὐχαριστῆται εἰς ἀπλὰς τέρψεις, ἅς δύναται νὰ τῷ παρέχῃ καὶ αἵτινες δὲν δύνανται νὰ παρακαλύσωσι κατ' οὐδὲν τὴν ἐντελὴν θεραπείαν. Εὐκόλως συνειθίζει εἰς ἔξεις, ἅς, ὅτε ἦτο ἐν πλήρει ὑγείᾳ, εὕρισκε γελοίας καὶ παρ' αὐτοῖς τοῖς γέρονσι καὶ τὰς ὁποίας ἐνόμιζεν ὅτι ἡ φύσις αὐτοῦ οὐδέποτε θὰ ἠνείχετο. Τὸ εὐρὺ ἀνάκλιτρον, τὸ διαδεχόμενον τὴν κλίνην, ἡ ἐπίσκεψις τῶν ἀνθρώπων, τοὺς ὁποίους ἐν τῇ φυσικῇ καταστάσει θὰ εὕρισκέ τις ἀφορήτους, εὐχάριστος συνδιαλέξεις χωρὶς αἰτίου καὶ χωρὶς ἀποτελέσματος, ἀκτὶς ἡλιακῆ ὀλισθαίνουσα τὴν μεσημβρίαν διὰ τοῦ ἡμικλείστου παραθύρου, ἡ ἐξ ὀρνιθίων τροφή, ὀλίγη ἀνάγνωσις, ἐν παιγνιδίον δάμας ἢ ἐκάρτε, τὸ ὅποτον ὁ συμπαίζων ἀφίνει εἰς αὐτὸν νὰ κερδήσῃ, ὅπως τὸν εὐχαριστήσῃ, ταῦτα πάντα συντελοῦσιν, εἰς τὸ νὰ παρέχῃ σκοπὸν τινα καὶ ἐνασχόλησιν, σχεδὸν ἀναμενομένην, εἰς τὸν ἀναρρωνύοντα. Τὸ πνεῦμα, κεκμηκὸς ἐκ τῆς ἐξαντλήσεως τοῦ σώματος, οὐδὲν ἐπιθυμεῖ περισσότερον· ἐπειδὴ δὲ πᾶσα ἡμέρα παρερχομένη παρέχῃ ἐκ νέου εἰς τὸν ἀσθενῆ νέαν δύναμιν, ἐπέρχεται στιγμὴ, καθ' ἣν τὸ ὑποκείμενον, ὡς λέγουσιν οἱ ἱατροί, εὕρισκεται ἐπανερχόμενον εἰς τὴν παρελθούσαν αὐτοῦ ζωὴν καὶ ἀναμνηνίσκεται μετ' ἐκπλήξεως τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡ φιλοδοξία του ἦτο τὸ νὰ ὑπάγῃ καὶ καθ' ὃν ἐπήγαινε μετὰ μεγάλου κόπου ἀπὸ τῆς κλίνης εἰς τὴν τράπεζάν του καὶ ἀπὸ τῆς τραπέζης εἰς τὴν κλίνην του.

Ἡ ἀσθένεια εἶναι προαγγελία, ἣν ἡ θεὰ Πρόνοια δίδει τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἧς ὀλίγον ἐπωφελεῖται ὁ ἀνθρώπος, ὀφειλόμενος νὰ το εἴπωμεν· διότι οὐδὲν λησμονεῖται ταχύτερον ἢ ὁ παρελθὼν πόνος. Συναντᾶτε καθ' ἐκάστην ἀνθρώπου, λέγοντας ὑμῖν : Πρὸ δύο ἢ τριῶν ἔτων εἶχον μίαν ἀσθένειαν ἐξάμνηνον· καὶ οὐδὲν ἐν τῷ τῶν τῆς φράσεως ταύτης ἐνθυμίζει τὴν νόσον, ἣν ὑπέφερον κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον.

Ἐν τούτοις ἡ ἀσθένεια ἔχει τοῦτο τὸ εὐτυχές, ὅτι ἀναγεννᾷ τὰς ἐντυπώσεις καὶ ἐπὶ τινα χρόνον σὰς κάμνει νὰ θεωρῆτε τὴν φύσιν ὑπὸ νέαν ὄψιν. Ἐπειδὴ αὕτη ἔθηκεν ὑμᾶς ἐγγύτερον κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦτον πρὸς τὸν θάνατον, τοῦτέστι πρὸς τὸν Θεόν, παρέχει ὑμῖν διψαν ἀσβεστον πάντων τῶν ἐξ αὐτοῦ προερχο-

μένων. Τὰ δένδρα, τὰ δάση, τὰ ἄνθη ἐπιφαίνονται ὑμῖν ὡς φίλοι, οὓς ἐφοβήθητε μὴ δὲν ἐπανιδίητε πλέον καὶ τοὺς ὁποίους ἐπανεὐρίσκετε πάντοτε τοὺς αὐτοὺς, ἀγαθοὺς καὶ φιλοστόργους.

Εἶτα ὁ καιρὸς οὗτος παρέρχεται, καὶ αἱ ἡδεῖαι αὐταὶ συγκινήσεις ὑποχωροῦσιν εἰς ὅ,τι καλεῖται αἱ μεγάλαι μέριμναι τῆς ζωῆς. Θὰ ἐπεθύμουν λοιπὸν νὰ γνωρίζω ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου, ἐὰν τὸ λογικὸν ὄν, ὅπερ φθάνει εἰς τὸ πεντηκοστὸν ἔτος καὶ παρατηρεῖ πρὸς τὰ ὀπίσω, εὐρίσκει ἐν τῷ παρελθόντι αὐτοῦ ἀνάμνησιν μᾶλλον εὐάρεστον τῆς τοῦ χρόνου, ὃν ἡδυνήθη νὰ φερῶσιν εἰς τὰς εὐχερεῖς τέρεσιν καὶ τὰς ἡρέμους χαρὰς τῆς φύσεως.

Διατί ποθοῦμεν πάντοτε τὴν παιδικὴν ἡλικίαν, ἐὰν οὐχὶ διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ πνεύματος, ἣν ἔχομεν παῖδες ὄντες καὶ ἡ ὁποία ἀφίνει τὴν ψυχὴν εὐπρόσιτον μόνον εἰς τὰς ἀγνὰς ἐντυπώσεις τοῦ κόσμου τούτου, μετὰ τῶν ὁποίων ἔρχεται νὰ συνενωθῇ βραδύτερον ὁ ἔρως, τὸ ἄνθος τοῦτο, ὅπερ βλαστάνει δι' ὅλους τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸ αὐτὸ μέρος τοῦ δρόμου, ὅπερ δρέπουσιν, εἰσπνέουσιν, ὅπερ συχνότατα μαινίσουσιν, ῥίπτουσιν καὶ ὅπερ θὰ ἐπεθύμουν νὰ νῆμασιν εἶτα ἐκ τοῦ βορβοροῦ, ὅπου ἀφῆκαν αὐτὸ νὰ πέσῃ καὶ ὅπου ἡ θεία αὐτοῦ οὐσία δὲν ἐπέτρεψεν αὐτῷ νὰ διαφθαρή.

Ἐννοεῖται ὅτι μὲ τὸν γνῶριμον ἡμῖν χαρακτῆρα αὐτοῦ ὁ Ἐδμόνδος ἀφῆθη εὐχερῶς εἰς τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἀσθενείας του, ἥτις ἐπέδρασεν ἐπ' αὐτοῦ, καταστήσασα αὐτὸν ἐπιλήσιμον τῶν φόβων τοῦ μέλλοντος. Τῶντι ἡ ὑγίεια, ἣν ὁ κύριος Δεβὼ ἀπέδωκεν αὐτῷ, ἦτο οἶον εἰς ἐγγύησιν τῆς θεραπείας.

— Ἐὰν ἔπρεπε νὰ ποθῶν, ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, θὰ ἦμην νεκρός.

Οὐχ ἦττον δὲν ὑπῆρχεν ἐν αὐτῷ οὔτε πεποιθήσεις οὔτε ἐλπίς, τοῦλάχιστον ἦτο εὐτυχῆς, ἐπικνηστικὸν περὶ ἑαυτὸν πάντας ὅσους ἠγάπα καὶ παρὰ τῶν ὁποίων ὀλίγου δεῖν ἠγάγη. Ὁ ἰατρός, σώσας ἤδη αὐτὸν ἀπ᾽, τῷ ἔλεγε νὰ ἔχῃ πεποίθησιν, καὶ ἀφίετο ἄνευ ἐπιλογισμοῦ εἰς τὸ αἶσθημα τοῦτο, τὸ τόσο γλυκύ, ἀνθρώπου αἰσθανομένου τὴν ζωὴν ἐπανερχομένην εἰς αὐτόν.

Ὁ καιρὸς λοιπὸν διέρρεεν οὕτως. Αἱ ἡμέραι τοῦ Ἐδμόνδου διεδέχοντο ἀλλήλας, προσκομίζουσαι τὸν φόρον τῆς εὐεξίας, ἣν ἡ ἐπιστήμη ἐζήτει περὶ αὐτῶν.

Ἡ θεραπεία, εἰς ἣν ὁ κύριος Δεβὼ εἶχεν ὑποβάλλῃ τὸν γαμβρὸν του, ἤρξατο ἐπιφέρουσα τὰ προσδοκώμενα ἀποτελέσματα. Ἡ διαδεχθεῖσα τὴν περιπνευμονίαν βῆξ ἡλαττοῦτο σμικρὸν κατὰ σμικρὸν. Ἀλλως τε δέ, ἡ θεραπεία ἦτο ἀπλουστάτη, καὶ τοὶ ὀλίγοι ἰατροὶ θὰ ἐτόλμων νὰ μεταχειρισθῶσιν αὐτήν, διότι μόνον ἀπὸ ὀλίγου χρόνου ἦτο γνωστή. Εἶχεν εὐρεθῇ ὑπὸ τινος χειρουργοῦ Ἄγγλου, τοῦ κυρίου Κούπερ, περιγράφαντος τὰ γὰρ αὐτῆς ἀποτελέσματα. Συνίστατο ἀπλούστατα εἰς τὸ νὰ μένῃ ὁ ἀσθενὴς εἰς

τὴν αὐτὴν πάντοτε θερμοκρασίαν καὶ νὰ δίδωσιν αὐτῷ διαλύσιν ὑδροδικοῦ καλίου, ἥς ἡ δόσις ἠδύνατο βαθμιαίως.

Ἐχρειάζετο προσέτι νὰ γινώσκηται ἐντελῶς ὁ ὁργανισμὸς καὶ ἡ κρᾶσις τοῦ ἀσθενοῦς· διότι τὸ φάρμακον τοῦτο καλὸν διὰ τοὺς μὲν, ἡδύνατο νὰ ποβῇ ὀλέθριον εἰς τοὺς ἄλλους, καὶ δὲν ἔπρεπεν ἐπομένως νὰ γίνηται χρήσις αὐτοῦ εἰς τὸν πρῶτον τυχόντα ἀσθενῆ.

Εἶχον παρέλθῃ δύο μῆνες, ἀφ' οὗτο ὁ Γουσταῦς εἶχε καταλίπῃ τοὺς Παρισίους, καὶ δὲν ἐσκέπτετο νὰ ἐπανέλθῃ ἀκόμῃ, καὶ τοὶ αἱ ἐπιστολαὶ τῆς Νισσέττας καθίσταντο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐπίμονοι, καὶ τοὶ ἡ εὐάρεστος κατὰστασις τοῦ Ἐδμόνδου ἐπέτρεπεν αὐτῷ νὰ πομακρυνθῇ, ἐὰν τὸν ἀνεκάλει τι· καὶ τοὶ αὐτῇ ἡ κυρία Δεπερέ, γινώσκουσα τὴν μεγάλην ἀγάπην τοῦ νέου πρὸς τὴν ῥάπτριαν, πολλάκις εἶχεν εἶπῃ αὐτῷ, ὅτι τῷ ἀπέδιδε τὴν ἐλευθερίαν καὶ ὅτι δὲν ἐπεθύμει νὰ τὸν βιάσῃ νὰ ὠθήσῃ περαιτέρω τὴν πρὸς τὸν υἱὸν τῆς στοργῆς.

Παρ' ὅλα ταῦτα ὁ Γουσταῦς εἶχε μείνῃ. Τοῦτο δὲ διότι νέον τι συνέβαιεν ἐν αὐτῷ, διότι, καθὼς ἐπειράθημεν νὰ ὑποδείξωμεν ἐν τῷ προηγουμένῳ κεφαλαίῳ, νέον ὄνομα ἤρχετο νὰ τεθῇ παρὰ τῷ τῆς Νισσέττας καὶ ἤρξατο ἐξαλείφον αὐτό.

Θὰ αἰσθανθῶμεν δυσκολίαν τινὰ, ὅπως περιγράψωμεν τὰς διαφόρους ἐντυπώσεις, εἰς ἃς ὁ Γουσταῦς εὐρίσκειτο παραδεδομένος, ἀφ' οὗτο ἦτο παρὰ τῷ Ἐδμόνδῳ καὶ εἶχε γνωρίσῃ τὴν οἰκογένειαν Δεμορτῶν. Οὗτος, ὅστις ἔως τότε εἶχεν ἀτενίσῃ τὸν ἔρωτα, ὡς εἶπομεν, μόνον ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἡδονῆς, καὶ ὅστις, καίπερ ἀγαπῶν τὴν Νισσέτταν ὡς τὴν ἡγάπα, τοῦτέστιν ὡς ἐρωμένην εὐάρεστον καὶ ἀδελφὴν ἀφωσιωμένην, ἐπίστευεν ὅτι ἔφθασεν εἰς τὰ τελευταῖα ὅρια τῆς καρδίας του, ὁ Γουσταῦς, λέγομεν, ἐξεπλήσσετο ὅλος ἐπὶ τῷ νέῳ φωτί, ὅπερ παρήγετο ἐν τῇ ψυχῇ του, φωτίζον μέρη τινὰ αὐτῆς, ἅτινα ἔως τότε εἶχον μείνῃ αὐτῷ ἀγνωστα.

Δὲν ἠγάπα ἔτι τὴν Λαυρεντίαν Δεμορτῶν ὅσον ἠγάπα τὴν ῥάπτριαν, ἀλλ' ἤσθαι νενόητο ὅτι ταχέως θὰ ἠγάπα αὐτὴν μᾶλλον, καὶ ἐν πάσῃ περιπτώσει ἀπὸ τοῦδε ἐνόησε τὸ ἀδύνατον τῆς ἀποτόμου ἀποσπάσεως του ἐκ τῶν τόπων, ἐνθα αὕτη κατῴκει.

Ἀφ' ἑτέρου ὁ πράγματι ἀγνὸς ἔρως, ὃν ἡ Νισσέττα εἶχεν αἰσθανθῇ πρὸς αὐτόν, αἱ καλὰ ἡμέραι, ἃς ὤφειλεν αὐτῇ, ἡ χαρίεσσα μορφή της, εἰς ἣν ἤρμοζε τόσο τὸ μειδίαμα καὶ ἦν διὰ μέσου τῶν διακοσίων λευγῶν, αἵτινές τὸν ἐχώριζον ἀπ' αὐτῆς, διέβλεπε περίλυπον καὶ δακρυχέουσαν ἴσως, ἡ λύπη, ἣν αἰώνιος χωρισμὸς ἔμελλε νὰ ἐπενέγκῃ εἰς τὴν ἀτυχῇ ταύτην νεάνιδα, ἐναποθέσασαν ἀπ᾽ αὐτῆς τὴν εὐτυχίαν εἰς τὸν ἐραστὴν της καὶ ἣν ἡ διάρρηξις αὕτη τῶν σχέσεων θὰ ἀφινεν ἐπὶ μιᾷ τῶν ἐρημοτάτων ἀκτῶν τοῦ βίου, πάντα ταῦτα διήρχοντο τὸ ἐ-

σπέρας τοῦ πνεύματος τοῦ Γουσταῦς καὶ ἐκλινον ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τὴν πλαστιγγὰ ὑπὲρ τῆς Νισσέττας.

Ἀλλὰ τοῦτο δὲν διήρκει πολὺν χρόνον, ὅπως παραγγῆν ἀπόφασιν τινὰ, ὅτε δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡ ὠραία καὶ ἀγνή μορφή τῆς Λαυρεντίας ἐφάνετο, ἡ ἀτυχῆς Νισσέττα, πρὸς τῆς ὁποίας τὴν συνάντησιν ἔπρεπε νὰ διανύσῃ διακοσίας λεύγας, ἔχανεν ἐκ τῆς ἐπιρροῆς της καὶ ἐφάνετο ὑποδεδεστέρα ἐν τῇ συγκοίσει.

Πολλάκις, πρὶν ἢ τοῦτο καταστῇ πιθανόν, καὶ τότε ἀκόμῃ, ὅτε ἐπίστευεν ὅτι τοῦτο οὐδέποτε θὰ συνέβαιεν, ὁ Γουσταῦς ἔλεγε καθ' ἑαυτὸν, καὶ τὸν διαλογισμὸν τοῦτον ἐγνωρίσαμεν τοῖς ἀναγνώσταις: «Ἐὰν νυμφευθῶ, θὰ ἐξασφαλίσω τὴν τύχην τῆς Νισσέττας, καὶ τὰ πάντα θὰ τελειώσουν.» Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, τὸ ἐπαναλαμβάνομεν, ὁ γάμος δὲν ὑπῆρχεν ἐν ταῖς ιδέαις τοῦ Γουσταῦς, οὐδεμίαν δὲ παρουσιάζετο γυνή, ἥτις νὰ καταστήσῃ αὐτὸν ἐπιθυμητόν. Δὲν παρασκευάζει τις πολλάκις τὴν καρδίαν καὶ τὸ πνεῦμα του διὰ τινὰ πράγματα παρὰ μόνον· διότι εἶναι ἐνδομύως βέβαιος, ὅτι ταῦτα οὐδέποτε θὰ συμβῶσιν, ἐὰν δὲ ἡ τύχη τὰ καταστήσῃ πιθανά, δυνατὰ μάλιστα, παρατηρεῖ ὅτι δυσκόλως δύναται νὰ τηρήσῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην, ἥτις ἐφάνετο τόσο ἐύκολος. Ἦδη αἱ ιδέαι αὐτοῦ εἶχον μεταβληθῇ, ὁ γάμος εἶχε λάβῃ μορφήν, καὶ ἰδοὺ ὅτι ὅ,τι ἀπεδέχετο ἄλλοτε τόσο ἐύκολως, ὡς μέσον παραμυθίας τῆς Νισσέττας, ἐφάνετο αὐτῷ ἀνεπαρκές· διότι φωνή τις μυστικῇ ἔλεγεν αὐτῷ, ὅτι πᾶν ἄλλο ὠφελεῖν ἢ χρηματικὴν ἀποζημίωσιν εἰς τὴν ἀτυχῇ κόρην, ἣν ἡ ἐγκατάλειψις του ἔμελλε νὰ ῥίψῃ εἰς τὸν ἀπελπισμὸν.

Τότε ἀνεμνησθετο τῆς συμβουλῆς τοῦ Ἐδμόνδου, εἰπόντος αὐτῷ: «Νυμφευθῇ τὴν Νισσέτταν» καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν: «Διατί ὅχι;» Ἀλλ' αἱ ἴνες τῆς φιλαυτίας ἀντήχουν τότε ἐν αὐτῷ, καὶ ὑπεχώρει εἰς τὸν συλλογισμὸν τοῦτον, ὅστις, δυστυχῶς, εὐτυχῶς ἴσως διὰ τὴν Νισσέτταν, εἶναι λογικῶς συμφυῆς τῇ ἀνθρωπίνῃ φύσει:

«Ἡ Νισσέττα μὲ ἀγαπᾷ πολὺ, εἶναι ἐξαίρετος νέη, πλήρης καρδίας, ἀλλὰ μεθ' ὅλα ταῦτα εἶναι ἀπλὴ ῥάπτρια, γριζέττα, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος νὰ νυμφευθῶ, ἀφοῦ εἶμαι ἐραστὴς της καὶ ἀφοῦ, ἐὰν θέλω νὰ ἐξακολουθήσω ζῶν μαζὶ της, δύναμαι εὐκόλως νὰ το κάμω, χωρὶς νὰ τὴν νυμφευθῶ. Ἐπειτα ἡ κυρία Δεπερέ θὰ τὴν ἐδέχετο ἴσως, διότι εἶναι ἀνωτέρα τῶν προλήψεων καὶ διότι τὴν γνωρίζει, ἀλλ' ὁ κόσμος θὰ τὴν παρεδέχετο ἐπίσης εὐκόλως; καὶ ἐγὼ αὐτός, ἐὰν ἦτο σύζυγός μου, δὲν θὰ της ἐζήτην λόγον διὰ τὸ παρελθόν καὶ δὲν θὰ καθίστων αὐτὴν δυστυχῇ; Ὅχι· αὐτὸ ὀριστικῶς εἶναι ἀδύνατον. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἡ δεσποινὶς Δεμορτῶν ἔγεινεν ἀφορμὴ νὰ μοι ἐπέλθωσιν αὐταὶ αἱ περὶ γάμου ιδέαι, ὁποῖος λόγος θὰ ὑπῆρχε διὰ νὰ νυμφευθῶ τὴν Νισσέτταν;»

Ἐν ἡ καταστάσει εἶχε φθάσῃ ὁ Γουσταῦος, δὲν ὑπῆρχε πλέον δισταγμός. Εὐρίσκετο μεταξὺ δύο γυναικῶν, μιᾶς, ἥς ἦτο ἐραστὴς ἀπὸ δύο ἐτῶν καὶ ἦτις ἦτο ἀπλὴ γριζέττα, τὴν ὁποίαν ἠγάπα, ἀλλὰ διὰ τῆς ἀγάπης ἐκείνης, ἣν παρέχει τις τῇ ἐρωμένην του, ὅτε ἀρχεται αἰσθανόμενος ἔρωτα πρὸς ἄλλην γυναῖκα· τῆς ἄλλης, νέας, ὥραιας, καλῆς οἰκογενεῖας, ἀγνῆς ὡς ἄγγελος, εἰς ἣν εἶχεν ἀποκαλύψῃ τὰς πρώτας συγκινήσεις τῆς ψυχῆς — διότι ἡ Λαυρεντία ἤρξατο ἐννοεῖν ὅτι μερὶς τῆς ψυχῆς αὐτῆς ἠκολούθει τὸν Γουσταῦον, ὅταν ἀπεχωρίζετο αὐτοῦ — διὰ τὴν ὁποίαν ὁ κόσμος θὰ τον συνέχαιρε καὶ τῆς ὁποίας οὐδεὶς μέχρι τῆς ὥρας ἐκείνης εἶχεν ἐγγίσει τὸ ἄκρον τοῦ δακτύλου.

Ὁ Γουσταῦος λοιπὸν δὲν ἐκρατεῖτο πλέον παρὰ μόνον ὑπὸ τῆς λεπτότητος τῆς καρδίας του.

— Πῶς νὰ ὁμολογήσω τοῦτο εἰς τὴν δυστυχῇ αὐτὴν Νισσέτταν; . . ἔλεγε καθ' ἐαυτόν.

Προθέσατε ὅτι ἡ ματαιότης τοῦ ἀνθρώπου, ἣτις ἐξωθεῖ αὐτὸν πάντοτε πέρα τοῦ ὁμοιολήθους, ἐτριπλασίαζε τὴν ἐντύπωσιν, ἣν ὁ γάμος οὗτος θὰ ἐνεποίει εἰς τὴν ῥάπτριαν, καὶ ὅτι κατέληγεν εἰς τὸ νὰ λέγῃ καθ' ἐαυτόν :

« Ἐὰν ἐφονεύετο, μανθάνουσα τοῦτο ; »

« Δὲν φονεύεται τις δι' αὐτό, ἐπανελάμβανεν' ἐξ ἐναντίας ἡ Νισσέττα θὰ με λησμονήσῃ... » Καὶ παρατηρήσατε πῶς εἶναι πεπλασμένη ἡ ἀνθρωπίνη φύσις· ἡ ἰδέα ὅτι ἡ Νισσέττα θὰ τον ἐλησμονέει ἐλύπει τὸν Γουσταῦον, ὅτε, τοῦναντίον, ἔπρεπε νὰ τον εὐχαριστῇ, ἀφοῦ τοῦτο θὰ ἐχρησίμευεν εἰς αὐτόν ὡς πρόφασις διὰ τὰ σχέδιά του.

Ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά εἶναι ὁμοίᾳ τῷ λαβυρίνθῳ τοῦ Δαιδάλου· ὅποιονδήποτε δρόμον καὶ ἂν ἐλάμβανέ τις, εὐρίσκετο πάντοτε ἐνώπιον τοῦ Μινωτάυρου. Οἶανδήποτε ὁδὸν καὶ ἂν τραπῇ ὁ ἄνθρωπος ἐν τῷ βίῳ, εὐρίσκεται πάντοτε ἀντιμέτωπος τῷ ἐγωισμῷ του, Μινωτάυρῳ, φονεύοντι τὰς ὀνειροπολήσεις, τὰς προθέσεις ταύτας τῆς ψυχῆς.

Ὡς καλῶς ἐννοεῖται, ὁ Γουσταῦος δὲν κατέληξεν εἰς τὸ νὰ σκέπτεται περὶ τοῦ γάμου του μετὰ τῆς Λαυρεντίας, χωρὶς νὰ κέκτηται σπουδαίας ἐγγυήσεις ὅτι ὁ γάμος οὗτος ἦτο δυνατός.

Ἡ Λαυρεντία οὐδένα ἠγάπα, περὶ τοῦτου ἦτο βέβαιος, διότι οὐδὲν εἶναι τόσον εὐκόλον νὰ ποικαλύψῃ τις ὅσον τὰ μυστικὰ νεάνιδος, ὅταν ἐπιτύχῃ παρ' αὐτῇ βελόν τινος οἰκειότητος. Ἄλλως ἦτο βέβαιος ὅτι, ἐὰν αὕτη δὲν ἠσθάνετο ἤδη πρὸς αὐτόν συμπάθειάν τιναν λίαν προφανῇ, δὲν θάησιστα τοῦλάχιστον εἰς τὸ νὰ γείνη σύζυγός του, ἐὰν ὁ κύριος καὶ ἡ κυρία Δεμορτῶν ἐξήρτων τὴν συναίνεσιν των ἀπὸ τῆς ἰδικῆς τῆς.

Πολλὰκις ὁ Γουσταῦος ἐπιδεξίως, ἡ μάλλον ἐνόμισεν ὅτι ἐπιδεξίως, εἶχεν ἐξέτασιν τὸν ταγματάρχην ἐπὶ τῶν προθέσεων αὐτοῦ περὶ τῆς θυγατρὸς του, καὶ

εἶχεν ἐννοήσῃ ὅτι ὁ ταγματάρχης θὰ ἦτο ὅλως διατεθειμένος νὰ ὑπανδρεύσῃ αὐτήν, ἐὰν ἡ νέα εὐρίσκεν ἄνδρα ἀρέσκοντα αὐτῇ καὶ ἔχοντα ἀρμόζουσαν περιουσίαν καὶ κοινωνικὴν θέσιν.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν κυρίαν Δεμορτῶν, αὕτη ἤθελεν ὅ,τι καὶ ὁ σύζυγός της· καὶ ἐὰν εἴπομεν ὅτι ὁ Γουσταῦος ἐνόμισεν ὅτι ἐπιδεξίως ἐξήτασε τὸν ταγματάρχην, ἐγένετο τοῦτο, διότι οὗτος, εἰς τὸν ὅποτον δὲν ἤθελε νὰ καταστήσῃ γνωστὰς ἀμέσως τὰς προθέσεις του, εἶχε μαντεύσῃ αὐτὰς κατὰ τι καὶ συχνάκις συνδιελέχθη περὶ αὐτῶν μετὰ τῆς συζύγου του.

— Ὁ κύριος Γουσταῦος Δωμῶν θὰ ἦτο ἐξαίρετος γαμβρὸς διὰ τὴν Λαυρεντίαν, εἶχεν εἶπῃ ἡ κυρία Δεμορτῶν, ἐὰν πιστεύσω τὰς ἐξ αὐτοῦ ἐντυπώσεις μου. Ἄλλως τε δέ, θὰ ὁμιλήσω εἰς τὴν κυρίαν Δεπερέ, καὶ θὰ μάθω κατὰ πόσον πρέπει νὰ βασιζώμην ἐπ' αὐτοῦ.

Οἱ γονεῖς τῆς Λαυρεντίας εἶχον παρατηρήσῃ ὅτι ὁ Γουσταῦος περιποιεῖτο τὴν θυγατέρα των, τοῦθ' ὅπερ αὐτὸς ὁ Γουσταῦος δὲν εἶχε παρατηρήσῃ.

Ὅταν ἀρχήται τις ἐρώμενος μιᾶς γυναικὸς, ἐλλείπει λέξεων, ἃς δὲν τολμᾷ νὰ εἴπῃ καὶ αἵτινες θὰ ἦσαν ἡ ἔκφρασις τοῦ ἔρωτος, ὃν αἰσθάνεται ἤδη καὶ ἔχει ἀνάγκη νὰ κοινοῖσιν δι' οἰοῦντι τὸν τρόπον, ἀφίνει τὸ βλέμμα του νὰ ἐκφράσῃ, καὶ τοῦτο συχνάκις ἀκουσίως του, πᾶν ὅ,τι τὸ στόμα συγκρατεῖ ἔτι.

Καὶ τὰ βλέμματα ταῦτα βλέπουσιν οἱ γονεῖς, παρόντες ἐκεῖ, ἵνα βλέπωσι τὰ πάντα καὶ ἐπαγρυπνῶσιν ἐπὶ τοῦ τέκνου των.

Διό, καίπερ λαλῶν περὶ τῆς βρογχῆς καὶ τοῦ ὥραιου καιροῦ μετὰ τῆς Λαυρεντίας, ὁ Γουσταῦος παρετήρει αὐτήν, ὡς παρατηρεῖ ἄνθρωπος διαλογιζόμενος πᾶν ἄλλο ἢ ὅ,τι λέγει.

[Ἐπεται συνέχεια]. ΛΑΜΠΡΟΣ ΕΝΥΑΛΗΣ

MARC DE CHANDPLAIX

ΤΟ ΛΕΥΚΟΝ ΑΙΝΙΓΜΑ

Διήγημα

Α'

Ἡ νύξ εἶναι δροσερὰ καὶ ἡρεμὸς· ὁ δὲ οὐρανὸς διαυγὴς πρὸς τὰ ἄνω καὶ ὁμιχλώδης πρὸς τὴν θάλασσαν.

Τὸ στερέωμα κοσμεῖται ὑπὸ τοῦ γαλαξίου καὶ τῶν ἄλλων ἀστέρων, ἀσθενῶς λαμπυρίζοντων ὀπισθεν τῶν νεφελῶν· κύκλωθεν δὲ εἰς τὸν ὀρίζοντα φαίνονται ἐλαφρὰ καὶ ἀτμώδη νέφη, ὡς ἡ χιών λευκά, ὁμοιάζοντα πρὸς λεπτὸν λευκὸν πέπλον περιβάλλοντα πρὸς τὰ κάτω κυανὴν ἐσθῆτα χοροῦ. Ἐν τῷ ὕδατι δὲ ἀντανάκλωμενα ἀπεικονίζονται τοσοῦτω πιστῶς, ὥστε δὲν γνωρίζει τις πόθεν ἀρχίζει ὁ οὐρανός, ποῦ ἀπολήγει ἡ θάλασσα.

— Καλὸς καιρὸς, ψιθυρίζει γέρον τις νύκτες βυθίζων τὸ βλέμμα πρὸς τὰ ἔμ- προσθεν τοῦ πλοίου, μὰ καὶ ἐλεεινὸς γὰρ

καῖνον ποῦ θέλει νὰ ἰδῇ τὰ φανάρια. Ἄν ἔστειλεν ἡ Παναγιὰ κανένα ἐλαφρὸ ἀεράκι νὰ σκορπίσῃ τὸ πούσι...

Ὅπισθεν τοῦ ναύτου, ἐπὶ τῆς γεφύρας πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ εὐρίσκονται συνηγμένοι· ὁ διοικητὴς φαίνεται ἀνυπομονῶν, ὁ ἀξιωματικὸς τῆς ὑπηρεσίας ἀνῆσυχος· ὅλοι πυρετωδῶς ἀναμένουσι σχεδὸν μὴ ὁμιλοῦντες. Ἐνίοτε ρίπτει τις σκοπίμως φαιδρὰν τινὰ φράσιν, ἀλλ' αὕτη μένει ἀνεὺ ἀπαντήσεως καὶ οὕτω καταφαίνεται πλειότερον ἡ συγκίνησις, ἣν ζητοῦσι νὰ ἀποκρύψωσιν. Ὅλοι διὰ τῶν διόπτρων παρατηροῦσι τὴν πρὸ αὐτῶν ὁμιχλώδη λευκότητα καὶ τὰ μικρὰ νέφη, ὅπως ἄλλοι καθήμενοι πλησίον τῆς ὀρχήστρας, βυθίζουσι τὸ βλέμμα εἰς τὰς ἐπισημομένας πτυχὰς τῶν δαντελλῶν χορευτρίας.

Εἶναι ἀκριβῶς μεσονύκτιον.

Μεσονύκτιον τῆς Καθαρᾶς Τρίτης, τῆς νυκτὸς τῆς εὐθυμίας, τῆς τρέλλας, τῶν ἐρώτων· κατὰ τὴν ὥραν ταύτην οἱ στρογγύλοι κωδωνίσκοι τῶν προσωποφόρων ἀντηχοῦσι πανταχοῦ, ἀπὸ τῆς μιᾶς μέχρι τῆς ἄλλης ἄκρας τῶν παρισινῶν βουλευθῶν, ἡσυχώτερον πρὸς τὸ θέατρον τοῦ Μελοδράματος, θορυβώδεστερον ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὀχθῆς, εὐθύμως τέλος πανταχοῦ καὶ εἰς τὰς τέσσαρας τῶν Παρισίων ἄκρας.

Ἐπίσης εἰς τὴν Βρέστην, τὸ Τουλὼν, τὸ Χερβούργον, παντοῦ καθ' ἅπασαν τὴν Γαλλίαν, ἐκεῖ ὀπισθεν τῶν λευκῶν νεφῶν.

Καὶ ὅμως ἐδῶ εἰς ναύτης μόνον κυτῶν· τέσσαρα διπλὰ κρούσματα εἰς τὸν βαρὺν ὀρειχάλκινον κώδωνα, δονούμενον ἐν τῷ ἄερί, ἐνῷ ἀπὸ τῆς πύρας ὁ γέρον ναύτης ἀνακράζει διὰ φωνῆς μονοτόνου ἐπαναλαμβάνων τὸ δοθὲν πρόσταγμα:

— Πρόσεχε εἰς τὰς ἐποικιδας.

Ἄλλ' οὔτε κἂν συλλυγίζεται τὴν Καθαρὰν Τρίτην ἢ τὴν ἀρχομένην Καθαρὰν Τετάρτην ὁ γέρον ναύτης, ὡς καὶ οἱ ἀξιωματικοί. Τί τοὺς μέλλει δι' αὐτήν, ἀφοῦ μετ' ὀλίγον θέλει προβάλλῃ αὐγὴ ὠραιότερας δι' αὐτοὺς ἡμέρας ἐξ ἐκείνων, αἵτινες οὐδέποτε λησμονοῦνται, αἵτινες οὔτε ὄνομα οὔτε χρονολογίαν ἔχουσιν, ὡς περικλείουσι πάσας τὰς περὶ μέλλοντος ἐλπίδας, τὴν λήθην τῶν παρελθόντων, ὅλα τῆς φαντασίας τὰ ὄνειρα.

Κατόπιν, ὅταν ὁμιλῶσι περὶ τῆς ἡμέρας ταύτης θὰ λέγωσιν ἀπλῶς: «τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ἐπέστρεψα ἐκ τοῦ Εἰρηνικοῦ.» Διότι ἀληθῶς ἡ Γαλλία, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τρία ἔτη τοσοῦτον ὠνειροπόλησαν, εἶναι ἐκεῖ ὀπισθεν τῶν μικρῶν νεφελῶν, αἵτινες τὴν καλύπτουσιν, ὡς ὁ πέπλος τὴν μελλόνυμφον, καθιστῶσαι αὐτοὺς μάλλον ἀνυπομόνους.

« Ἄν ἤρχετο κανένα μικρὸ ἀεράκι, » εἶπε πρὸ μικροῦ ὁ γέρον ναύτης· καὶ ἰδοὺ ἡ εὐχή του φαίνεται εἰσηκούσθη ὑπὸ τῆς Παναγίης, ὡς προφέρει μὲ τὸν ἀγαθὸν βρετανικὸν του τόνον.

Ἐλαφρὰ αὖρ ἀπὸ βορρᾶ προχωρεῖ, ρυ-

1. Παρὰ δυτικοῖς ἡ Καθὰ Τρίτη (Mardi gras) ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν ἡμετέραν τελευταίαν Κυριακὴν τῶν ἀπόκρεω. Σ. Μ.